

**SAAMELAISKÄRÄJIEN
TOIMINTAKERTOMUS
VUODELTA 2005**

Hyväksytty hallituksen kokouksessa 29.5.2006

SISÄLLYS

1. SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINNAN PERUSTEET.....	3
1.1. Käräjien asema ja tehtävät.....	3
1.2. Käräjien organisaatio.....	4
1.2.1. Organisaatiokaavio.....	4
1.2.2. Käräjien kokous.....	4
1.2.3. Hallitus.....	6
1.2.4. Puheenjohtaja.....	7
1.2.5. Lautakunnat.....	7
1.2.6. Sihteeristö.....	10
1.3. Käräjien talous.....	14
2. SAAMELAISKÄRÄJIEN VARSINAINEN TOIMINTA VUONNA 2005.....	15
2.1. Yleistä.....	15
2.2. Keskeisimmät toimenpiteet eri aloilla.....	15
2.2.1. Saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuudet.....	15
2.2.2. Saamen kielten asema.....	16
2.2.3. Henkinen kulttuuri.....	17
2.2.4. Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen asema.....	19
2.2.5. Sosiaali- ja terveydenhuolto.....	20
2.2.6. Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmat.....	22
2.2.7. Saamelaisten oikeudet maahan, veteen ja perint. elinkeinoihin.....	26
2.2.8. Suomen puheenjohtajuuskausi Saamelaisten parlamentaarisessa neuvostossa.....	27
2.2.9. Kansainvälinen toiminta.....	29
2.2.10. Viestintä ja tiedottaminen.....	29
2.2.11. Saamelaiset ja Euroopan unioni.....	29
2.3. Lausunnot.....	30
2.4. Esitykset ja aloitteet.....	32
2.5. Kannanotto ja muistiot sekä muut vastaavat.....	33
2.6. Sidosryhmätoiminta.....	34
2.6.1. Pysyväisluonteinen.....	34
2.6.2. Kertaluonteinen.....	36
2.7. Muuta.....	41

1. SAAMELAISKÄRÄJIEN TOIMINNAN PERUSTEET

1.1. Käräjien asema ja tehtävät

Saamelaiskäräjät on saamelaisvaltuuskunnan sijaan lailla (974/95) asetettu saamelaisten kulttuuri-itsehallintoelin, joka on aloittanut toimintansa vuoden 1996 alusta. Sen tarkoituksena on toteuttaa Suomen perustuslaissa (731/1999) saamelaisille turvattua kulttuuri-itsehallintoa.

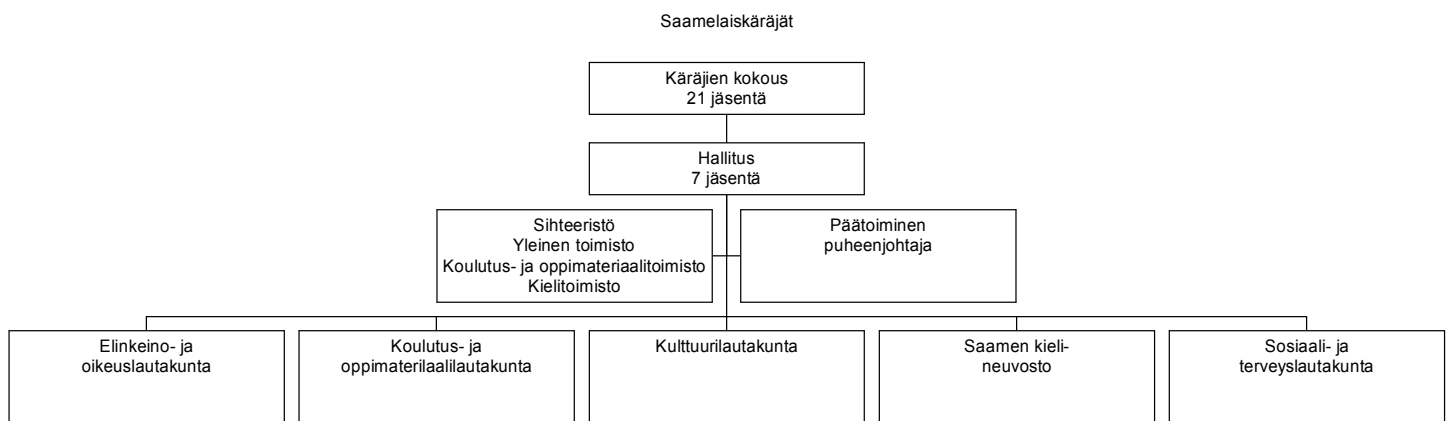
Saamelaiskäräjät on Suomen saamelaisten korkein poliittis-itsehallinnollinen elin, joka toimii oikeusministeriön hallinnonalalla. Se ei ole osa Suomen valtionhallintoa. Saamelaiskäräjät on luonteeltaan edustuksellinen, sillä sen 21 jäsentä ja 4 varajäsentä valitaan saamelaisten kesken joka neljäs vuosi toimeenpantavilla vaaleilla. Saamelaiskäräjät on Suomessa ainoa toimielin, joka voi ilmaista saamelaisten virallisen näkemyksen heitä koskevissa asioissa, sillä se on kansanvaltaisesti valittu täysin saamelainen elin.

Saamelaiskäräjien tehtävänä on hoitaa saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria sekä heidän asemaansa alkuperäiskansana koskevat asiat. Tehtäviinsä kuuluvissa asioissa käräjät voi tehdä viranomaisille aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja. Näissä asioissa käräjät käyttää lisäksi päätösvaltaa siten kuin sitä koskevassa laissa tai muualla lainsäädännössä säädetään.

1.2. Käräjien organisaatio

1.2.1. Organisaatiokaavio

Käräjien organisaatiota kuvaa seuraava kaavio:

1.2.2. Käräjien kokous

Saamelaiskäräjien antamista lausunnoista ja sen tekemistä esityksistä ja muista kannanotoista päättää pääsääntöisesti käräjien kokous. Valtioneuvosto määrää sen jäseniksi (21) ja varajäseniksi (4) ne 25 henkilöä, jotka saamelaisten kesken toimeenpannuissa vaaleissa ovat saaneet eniten ääniä kuitenkin niin, että saamelaisten kotiseutualueen jokaisesta kunnasta (Enontekiö, Inari, Sodankylä ja Utsjoki) käräjien kokouksessa tulee olla vähintään kolme (3) jäsentä. Tätä laajennettua kuntakohtaista vähimmäisvaatimusta sovellettiin ensimmäisen kerran vuoden 1999 vaaleissa.

Syksyllä 2003 toimitetuissa vaaleissa saamelaiskäräjien jäseniksi toimikaudeksi 2004 - 2007 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Aikio Maria Sofia, käsityöntekijä	Utsjoki
Aikio Pekka, puheenjohtaja	Sodankylä
Fofonoff Pekka, kalastusmestari	Inari
Guttorm Raimo Esa, autoilija	Utsjoki
Hirvasvuopio Osmo, poromies	Sodankylä
Jomppanen Jouni Ilmari, poromies/autoilija	Inari
Katekeetta Antti, kunnallisneuvos	Utsjoki
Lumisalmi Erkki, kanttori	Inari
Magga Petra, opettaja	Sodankylä
Magga Ristenrauna, projektipäällikkö	Enontekiö
Morottaja Matti, eläkeläinen	Inari
Mäkitalo Minna, projektipäällikkö/kotiäiti	Enontekiö
Nuorgam Anne, kääntäjä	Utsjoki
Pekkala Pekka, eläkeläinen	Inari
Pietikäinen Anu, perushoitaja/sosionomi	Inari
Sara Oula, poromies	Inari
Seurujärvi-Kari Irja, yliopiston lehtori	Helsinki
Seurujärvi Väinö, poromies/autoilija	Inari
Tapiola Nilla, opettaja	Utsjoki
Turunen Aarne, metsuri	Inari
Valkeapää Nils-Henrik, lehtori	Enontekiö

Varajäsenet

Hetta Inkermarja, saamenkäsityöemestari	Sodankylä
Länsman Outi, lehtori	Inari
Länsman Vieno, poroisäntä	Utsjoki
Näkkäljärvi Klemetti, tutkija	Enontekiö

Saamelaiskäräjät kokoontui kertomusvuonna kolme (3) kertaa (22.-23.2., 22.6. sekä 30.11. Inarissa). Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 26 asiaa.

1.2.3. Hallitus

Käräjien kokous asettaa käräjien varsinaisista jäsenistä vaalikaudeksi kerrallaan hallituksen, johon kuuluvat jäseninä käräjien kolme puheenjohtajaa ja neljä muuta henkilöä. Jokaiselle jäsenelle valitaan lisäksi henkilökohtainen varajäsen. Hallitus toimii käräjien kokouksen alaisena ja sen ensisijaisena tehtävänä on vastata käräjien poliittisesta toiminnasta ja hallinnosta sekä huolehtia käräjien kokousten valmistelusta.

Toimikaudeksi 2004 - 2007 hallitukseen valittiin seuraavat käräjien jäsenet:

Varsinaiset jäsenet

Pekka Aikio (pj)
Anne Nuorgam (I vpj)
Pekka Fofonoff (II vpj)
Ristenrauna Magga
Anu Pietikäinen
Väinö Seurujärvi
Nilla Tapiola

Varajäsenet

Osmo Hirvasvuopio
Maria Sofia Aikio
Erkki Lumisalmi
Minna Mäkitalo
Pekka Pekkala
Oula Sara
Petra Magga

Hallitus kokoontui kertomusvuonna kahdeksan (8) kertaa (17.1., 9.2., 29.3., 19.5., 7.6., 26.9., 14.-15.11. sekä 20.12. Inarissa). Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 105 asiaa.

1.2.4. Puheenjohtaja

Saamelaiskäräjät valitsee keskuudestaan päätoimisen puheenjohtajan ja kaksi varapuheenjohtajaa vaalikaudeksi kerrallaan. Puheenjohtajan tehtävänä on johtaa käräjien poliittista toimintaa ja edustaa käräjiä kansallisissa ja kansainvälisissä yhteyksissä.

Päätoimisena puheenjohtajana vaalikaudella 2004 – 2007 toimii filosofian maisteri Pekka Aikio Sodankylän Vuotsosta, I varapuheenjohtajana kääntäjä Anne Nuorgam Utsjoelta ja II varapuheenjohtajana kalastusmestari Pekka Fofonoff Inarista.

1.2.5. Lautakunnat

Saamelaiskäräjillä on viisi (5) lautakuntaa; elinkeino- ja oikeus-, kulttuuri-, koulutus- ja oppimateriaali-, saamen kielen (saamen kielineuvosto) sekä sosiaali- ja terveyslautakunta. Näiden lisäksi vaalien valmistelua ja toimeenpanoa varten asetetaan vaalilautakunta.

Käräjien kokous valitsee kuhunkin lautakuntaan vaalikaudeksi kerrallaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä jokaiselle henkilökohtaisen varajäsenen. Tästä poiketen kulttuurilautakunta valitaan kahdeksi vuodeksi kerrallaan.

Lautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan tulee olla käräjien jäseniä.

Lautakunnat toimivat hallituksen alaisina ja niiden tehtävänä on valmistella toimialaansa kuuluvia asioita. Kulttuuri-, koulutus- ja oppimateriaali- sekä saamen kielen lautakunta käyttävät lisäksi käräjien työjärjestyksessä määrätyissä asioissa itsenäistä ratkaisuvalltaa.

Elinkeino- ja oikeuslautakuntaan toimikaudeksi 2004 - 2007 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Ristenrauna Magga (pj)
Raimo Esa Guttorm (vpj)
Aarne Turunen
Veikko Feodoroff
Vieno Länsman

Varajäsenet

Oula Näkkäljärvi
Antti Katekeetta
Laila Aikio
Erkki Lumisalmi
Maria Sofia Aikio

Lautakunnan sihteerinä toimii lakimiessihteerinä Heikki J. Hyvärinen. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna kaksi (2) kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 9 asiaa.

Koulutus- ja oppimateriaalilautakunnassa ovat toimineet toimikaudeksi 2004 - 2007 valitut henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Nilla Tapiola (pj)
Petra Magga (vpj)
Seija Sivertsen
Iisakki Mattus
Inker-Anne Magga

Varajäsenet

Pigga Lauhamaa
Marjaana Aikio
Erkki Lumisalmi
Heli Aikio
Outi Länsman

Lautakunnan sihteerinä ovat toimineet vs oppimateriaalisihteerinä Anni Näkkäljärvi (1/2005), vs koulutussihteerinä Susanna Guttorm (2-3/2005) ja koulutussihteerinä Ulla Aikio-Puoskari (1.9. alkaen, kokoukset 4-5/2005). Oppimateriaalia koskevien asioiden esittelijöinä ovat toimineet vs oppimateriaalisihteerinä Anni Näkkäljärvi (kokoukset 1-3/2005) ja oppimateriaalisihteerinä Hannu Kangasniemi (kokoukset 4-5/2005). Lautakunta kokoontui kertomusvuonna viisi (5) kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 20 asiakokonaisuutta, joiden sisällä mm. oppimateriaalihankkeisiin liittyvät asiat. Toimintavuoden aikana oppimateriaalihankkeita oli työn alla yhteensä 17.

Kulttuurilautakuntaan toimikaudeksi 2004 – 2005 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Jouni Ilmari Jomppanen (pj)

Nils-Henrik Valkeapää (vpj)

Tiina Sanila

Ella Sarre

Maria Sofia Aikio

Varajäsenet

Aarne Turunen

Inkermarja Hetta

Tauno Haltta

Petra Kuuva

Outi Paadar

Lautakunnan sihteereinä ovat toimineet kulttuurisihteeri Inker-Anni Sara ja vs kulttuurisihteeri Marjukka Helander. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna seitsemän (7) kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 37 asiaa.

Saamen kielineuvostoon toimikaudeksi 2004 - 2007 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Matti Morottaja (pj)

Irja Seurujärvi-Kari (vpj)

Jouni Mosnikoff

Vesa Guttorm

Marjaana Aikio

Varajäsenet

Ilmari Mattus

Kaarina Vuolab-Lohi

Katri Fofonoff

Berit-Ellen Juuso

Klemetti Näkkäljärvi

Kielineuvoston sihteereinä ovat toimineet vs. saamen kieliain sihteeri Nina Maaret West, vs. kieliain sihteeri Jenni Laiti sekä kieliain sihteeri Ellen Näkkäljärvi. Neuvosto kokoontui kertomusvuonna kuusi (6) kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 36 asiaa.

Sosiaali- ja terveyslautakuntaan toimikaudeksi 2004 - 2007 valittiin seuraavat henkilöt:

Varsinaiset jäsenet

Anu Pietikäinen (pj)

Minna Mäkitalo (vpj)

Varajäsenet

Kirsti Ranta

Ristenrauna Magga

Pekka Fofonoff

Sergei Kp Fofonoff

Helena Guttorm

Mirja Laiti

Heikki Hirvasvuopio

Veikko Guttorm

Lautakunnan sihteerinä toimi sosiaali- ja terveystieteiden sihteerinä Pia Ruotsala. Lautakunta kokoontui kertomusvuonna kahdeksan (8) kertaa. Kokouksissa käsiteltiin yhteensä 73 asiaa, josta Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen saamelaisyksikön asioita oli 10.

1.2.6. Sihteeristö

Saamelaiskäräjien sihteeristön päätoimitilat sijaitsevat Inarissa, kirkonkylän yläasteen entisen oppilasasuntolan tiloissa, jotka on vuokrattu Inarin kunnalta. Toimitilojen hyötypinta-ala on nyt yhteensä 489 m². Sen lisäksi sihteeristöllä on toimipisteet Utsjoella, Enontekiöllä ja Sodankylässä. Sihteeristö jakaantuu yleiseen toimistoon, saamen kielen toimistoon sekä koulutus- ja oppimateriaalitoimistoon.

Yleinen toimisto

Yleisen toimiston tehtävänä on hoitaa saamelaiskäräjien talous-, henkilöstö- ja muuta yleishallintoa koskevat ja toimistojen toiminnan yhteensovittamiseen liittyvät asiat sekä asiat, joita ei ole määrätty muiden toimistojen hoidettaviksi.

Yleisessä toimistossa on päätoiminen hallintopäällikön, lakiasiainsihteerin, kulttuurisihteerin, sosiaali- ja terveystieteiden sihteerin, taloussihteerin, I toimistosihteerin ja II toimistosihteerin virka. Hallintopäällikkönä toimii hallintotieteiden maisteri Juha Guttorm. Lakiasiainsihteerin virassa toimii oikeustieteen kandidaatti Heikki J. Hyvärinen, jonka toimipaikka sijaitsee Enontekiöllä. Kulttuurisihteerin virassa on Inker-Anni Sara (virkavapaalla 15.9.-31.12.). Sosiaali- ja terveystieteiden sihteerin virassa toimii erikoissairaanhoitaja, filosofian ylioppilas Pia Ruotsala. Taloussihteerin virassa on merkonomi Hilikka Kukkonen ja I toimistosihteerin virassa on toiminut Rauna Leivo (jäänyt eläkkeelle 1.7. lukien), joka on hoitanut oman työnsä ohella myös koulutus- ja oppimateriaalitoimiston toimistosihteerin tehtäviä. II toimistosihteerin virassa on toiminut merkonomi Sari Vuolab-Balto (virkavapaalla

1.2.-30.6.), hänen virkasuhteensa Saamelaiskäräjiin päättyi 23.6. oman irtisanoutumisen johdosta. Käräjien toimitilojen siivojana toimii Anna-Liisa Juntunen.

Yleisen toimiston yhteydessä toimii lisäksi Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen saamelaisyksikkö, jossa työskentelee päätoiminen suunnittelija. Suunnittelijan virassa toimii yhteiskuntatieteiden kandidaatti Sari Guttorm (äitiysvapaalla 3.5.-31.12.).

Lisäksi yleisessä toimistossa ovat kertomusvuonna työskennelleet seuraavat määräaikaiset työntekijät: kulttuurisihteerin viransijaisena merkonomi Marjukka Helander 26.10.-31.12., esittelijänä Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston sihteeristötehtävissä yhteiskuntatieteiden kandidaatti Kati Eriksen 29.8.-31.12. (virkavapaalla 31.10.-2.11.), tietoteknisenä suunnittelijana graafinen suunnittelija Kimmo Hyötylä 1.1.-31.7., suunnittelijana yo-merkonomi Minna Aikio 26.9.-31.12., toimistosihteerinä merkonomi Sirpa Berg 1.1.-31.12. (toimipaikka Sodankylässä puheenjohtajan toimistossa), toimistosihteerinä merkonomi Ritva Tammela 6.6.-31.12., toimistosihteerinä Anneli Nuorgam 1.1.-31.12. (virkavapaalla 22.8.-2.9.), toimistotyöntekijänä Ulla Isotalo 3.10.-31.12., toimistosihteerinä merkonomi Susanna Magga 4.7.-13.8., siivoajan sijaisena Minka Kauppinen 29.3.-15.4., 4.7.-6.8. ja 27.12.-31.12. Enontekiön toimipaikan siivoojina ovat toimineet opiskelija Laura Kotavuopio 1.1.-31.5. ja Elli Mäkinen 17.10.-31.12.

Pohjois-Suomen osaamiskeskuksen saamelaisyksikön määräaikaisena työntekijänä on työskennellyt suunnittelijan viransijaisena filosofian ylioppilas Susanna Guttorm 1.9.-20.11. välisen ajan.

Saamen kielen toimisto

Saamen kielilain (1086/03) toimeenpanoa varten saamelaiskäräjien alaisuudessa toimii erityinen saamen kielen toimisto (A 1727/95), jossa on neljä (4) vakinaista kielenkääntäjän virkaa. Kielitoimiston päätehtävänä on huolehtia saamen kielilain

mukaisten käännösten toimittamisesta eri viranomaisille ja laitoksille sekä avustaa niitä saamenkielentaitoisten tulkkien hankkimisessa.

Inarin kielitoimistossa I kielenkääntäjän virassa toimii humanististen tieteiden kandidaatti Irma Laiti. Utsjoen saamen kielen toimistossa toimii II kielenkääntäjän virassa humanististen tieteiden kandidaatti Helvi Nuorgam-Poutasuo ja III kielenkääntäjän virassa opettaja Veikko Holmberg. IV kielenkääntäjä humanististen tieteiden kandidaatti Anne Nuorgam on ollut hoitovapaalla 1.1.-31.12.

Lisäksi määräaikaisina kielityöntekijöinä ovat työskennelleet Katri Fofonoff 1.1.-30.6., Ilmari Mattus 1.1.-30.6., sekä Sulo Klemet Aikio 1.1.-30.6. Kirsti Guttorm on toiminut IV kielenkääntäjän viransijaisena 1.1.-31.12. (virkavapaalla 3.-4.2., 9.-10.6., 7.11. ja 29.-30.11.). Filosofian lisensiaatti Klemetti Näkkäläjärvi on toiminut suunnittelijana 1.6. – 31.12.

Saamen kielen toimiston yhteydessä toimii myös saamen kieliain sihteeri tehtävänään koordinoida pohjoismaista saamen kieliyhteistyötä ja toimia saamen kielineuvoston sihteerinä. Kieliain sihteerin virkaa hoitaa filosofian maisteri Ellen-Maarit Näkkäläjärvi, jonka toimipaikka on Enontekiön Hetassa (virkavapaalla 1.1.-31.7., 24.-30.10. ja 12.-18.12.). Kieliainsihteerin viransijaisena ovat toimineet oikeustieteiden ylioppilas Nina Maret West 1.1. – 31.1. ja artesaani Jenni Laiti 1.2. – 31.7.

Koulutus- ja oppimateriaalitoimisto

Koulutus- ja oppimateriaalitoimiston tehtävänä on hoitaa saamelaisten koulutusta ja opetusta sekä saamenkielisen oppimateriaalin tuottamista koskevat asiat.

Toimistossa on päätoiminen koulutussihteerin, oppimateriaalisihteerin ja toimistosihteerin virka. Koulutussihteeri on 1.9. alkaen hoitanut myös käräjien kokoustiedottamista ja vastannut käräjien internet-sivuston uudistamisesta.

Koulutussihteerin virassa toimii yhteiskuntatieteiden maisteri Ulla Aikio-Puoskari, jonka toimipaikka sijaitsee Sodankylässä (virkavapaalla 1.1.-31.1. ja 1.3.-31.8.). Oppimateriaalisihteerin virassa on luonnontieteiden kandidaatti Hannu Kangasniemi (virkavapaalla 1.1.-1.8. ja isyysvapaalla 7.-26.11.) ja toimitussihteerin virassa yo-merkonomi Anja Vest (osittaisella hoitovapaalla toimintavuoden).

Lisäksi määräaikaisina työntekijöinä ovat toimineet artesaani Anni Näkkäljärvi vs. oppimateriaalisihteerinä 1.1.-1.8. ja oppimateriaalityöntekijänä 1.9.-31.12., Susanna Guttorm koulutussihteerin viransijaisena 1.1.-31.1. ja 1.3.-31.8., projektityöntekijänä Marja-Liisa Olthuis 1.7.-31.12., projektityöntekijänä Maarit Vuolab 1.-31.12. sekä projektityöntekijänä Piia Juuso 1.-31.12.

Projektihenkilöstö

Saamelaiskulttuurikeskuksen toiminta- ja laatuprojektin projektipäällikkönä toimii rakennusinsinööri Lasse Porsanger 1.1.-31.12.

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus -projektin projektipäällikkönä toimii kauppatieteiden maisteri Liisa Holmberg 1.1.-31.12.

Saamelaismusiikin opetuksen suunnitteluprojektin projektipäällikkönä toimii filosofian ylioppilas Annukka Hirvasvuopio-Laiti 7.2.-31.12. sekä projektityöntekijänä musiikkipedagogi Anna Näkkäljärvi 1.6.-31.12.

Saamelaisen lastenkulttuurikeskushankkeen toiminnanohjaajana toimii kasvatustieteiden ylioppilas Petra Biret Magga 1.1.-31.12.

Lisäksi muissa projektiluontoisissa tehtävissä ovat työskennelleet projektityöntekijänä kasvatustieteiden maisteri Sari Valkonen 10.1.-9.2. ja 1.11.-31.12. sekä projektityöntekijänä oikeustieteen kandidaatti Siiri Jomppanen 3.1.-31.3. ja 1.6.-31.7.

1.3. Käräjien talous

Saamelaiskäräjien toiminta rahoitetaan valtion budjettivaroin kuten siitä annetun lain 2 §:ssä säädetään. Kertomusvuonna Saamelaiskäräjät sai valtion- ja muuta avustusta yhteensä 2.724.216,72 euroa.

Saamelaiskäräjät on päättänyt määrärahan käytöstä seuraavasti

- varsinaiseen toimintaan 1.109.246,08 euroa,
- saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen 261.865,84 euroa,
- saamelaisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan 205.000,00 euroa,
- pohjoismaisille saamelaisille taidejärjestöille 35.000,00 euroa,
- saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen tuottamiseen 600.000,00 euroa,
- saamelaisten kestävä kehitys-projekti 21.589,44 euroa,
- kolttasanakirja-projekti 1.854,49 euroa,
- saamelaisten sosiaalialan osaamiskeskustoimintaan 45.000,00 euroa,
- pohjoismaiseen saamen kieliyhteistyöhön 72.820,87 euroa,
- saamelaisten kulttuurikeskuksen toiminta- ja laatu –projektiin 95.666,00 euroa,
- saamelaisnuorten taidetapahtumaan 16.000 euroa,
- saamelaisnuorten taiteelle 139,00 euroa,
- saamelainen musiikin opetuksen kehittäminen –projekti 88.218,91 euroa,
- saamelaisen parlamentaarisen neuvoston toimintaan 37.931,47
- saamelaiseen lastenkulttuurikeskus –hankkeeseen 50.000,00 euroa sekä
- alkuperäiskansojen elokuvakeskus –hankkeeseen 83.884,62 euroa.

Saamelaiskäräjälain 3 a luvussa säädetään käräjien kirjanpidosta ja tilintarkastuksesta. Käräjien tilintarkastajina toimikaudella 2004 - 2007 toimivat HTM Irja Herkman (varalla KHT Jorma Heikkinen) oikeusministeriön valitsemana ja varanotaari Johan-Oula Juuso (varalla Annikki Portti) saamelaiskäräjien valitsemana.

2. SAAMELAISKÄRÄJIEN VARSINAINEN TOIMINTA VUONNA 2005

2.1. Yleistä

Saamelaiskäräjien varsinainen toiminta käsittää esitysten, aloitteiden ja muiden kannanottojen tekemisen sekä lausuntojen antamisen eri viranomaisille.

Lisäksi Saamelaiskäräjät valvoo saamelaisten oikeuksia ja etuja neuvottelemalla eri viranomaisten kanssa saamelaisia erityisesti koskevista asioista. Käräjät on myös edustettuna lukuisissa kansallisissa ja myös joissakin kansainvälisissä elimissä.

Seuraavassa on selostettu käräjien kertomusvuoden tavoitteet ja arvioitu, miten tavoitteet on saavutettu, ja sen jälkeen on lueteltu kertomusvuonna annetut lausunnot ja tehdyt esitykset/aloitteet sekä kannanotot, muistiot ja sopimukset, jotka on liitetty täydellisinä toimintakertomuksen loppuun. Lisäksi on esitelty käräjien kertomusvuoden sidosryhmätoiminta.

2.2. Keskeisimmät toimenpiteet eri aloilla

2.2.1. Saamelaiskäräjien vaikutusmahdollisuudet

Saamelaiskäräjät kiinnitti oikeusministerin huomiota siihen, että hallitus ei enää toimita käräjien kertomusta lain tarkoituksen mukaisesti eduskunnalle käsiteltäväksi. Myöhemmin ilmeni, että menettelyä Saamelaiskäräjien kertomuksen osalta oli muutettu Saamelaiskäräjiä kuulematta ja ilmoittamatta sille muutoksesta, jonka mukaan kertomus toimitetaan eduskunnalle käsiteltäväksi.

Saamelaiskäräjät hyväksyi aloitteestaan lähtökohdat saamelaiskäräjälain mukaiselle viranomaisten neuvotteluelvoitteelle. Erikseen Saamelaiskäräjät kiinnitti aloitteessaan Metsähallitukselle sen huomiota neuvotteluelvoitteeseen Saamelaiskäräjien kanssa. Vastauksessaan Metsähallitus yhtyi pitkälle Saamelaiskäräjien käsityksiin. Saamelaiskäräjät neuvotteli saamelaispaliskuntien ohella Metsähallituksen kanssa Inarin niin sanotussa metsäkiista-asiassa aikaisemmin hyväksymistään lähtökohdista, joiden mukaan Metsähallituksen tulee

toimia saamelaisten kotiseutualueella hallintoviranomaisena ilman tuottovelvoitetta myös työllisyyttä ylläpitävän metsätalouden osalta. Todettuaan, että yksimielisyyttä ei saavutettu ja että asia ei ole paikallisesti ratkaistavissa Metsähallitus katkaisi neuvottelut. Lisäksi Saamelaiskäräjät neuvotteli luonnoksesta Pohjois-Lapin maakuntakaavaluonnokseksi, jonka valmistelu jatkuu.

2.2.2. Saamen kielten asema

Saamen kielilaki (1086/2003) tuli voimaan vuoden 2004 alusta. Saamelaiskäräjien tulee seurata lain soveltamista ja se voi antaa suosituksia sekä tehdä aloitteita kielilainsäädäntöön liittyen. Lain velvollisuuksien täyttäminen paranee, kun saamelaiskäräjät perusti vuonna 2005 saamen kieliturvasihteerin viran. Viran tehtäviin kuuluu mm. valvoa ja seurata saamen kielilain toteutumista yhdessä saamen kielineuvoston kanssa. Virka täytettäneen vuoden 2006 puolella.

Saamen kielilakiin liittyen kertomusvuonna käynnistyivät neuvottelut Opetushallituksen kanssa inarin- ja koltansaamen saamiseksi yleisten kielitutkintojen piiriin. Saamelaiskäräjät on myös nimennyt saamen kielen asiantuntijan ns. yleisen kielilain mukaista kertomusta valmistelevaan kieliain neuvottelukuntaan. Kertomusvuoden lopulla saamen kielilakiesite toimitettiin painettavaksi.

Saamen kielten kehittämiseksi on tärkeää saada kattavasti tietoa kielten tämänhetkisestä tilanteesta Suomessa. Myös kielipoliittisten linjausten tueksi on hyvä saada tietoa kielten todellisesta tilanteesta. Saamelaiskäräjät käynnisti kertomusvuonna saamen kielen kokonaistilannetta koskevan perusselvityksen suunnittelun. Käytännössä työtä on ohjannut Saamen kielineuvosto. Varsinainen suunnittelutyö on käynnistynyt kesällä 2005, kun saamen kielineuvosto palkkasi työhön määräaikaisen suunnittelijan ajalle 1.2.2005 – 28.2.2006.

Kertomusvuonna saamen kielineuvosto on jatkanut koltansaamen sanakirjaprojektia Saamen kielilautakunnalta saadun projektirahan (15 000 Nrk) turvin. Projekti päättyi joulukuussa 2005 ja materiaali on valmista julkaistavaksi esim. CD-rom –sanakirjamuodossa. Lisäksi haettiin ja saatiin rahoitusta (80 000

Nrk) Nordplus sprog –ohjelmasta saamen kielen CD-rom sanakirjahanketta varten. Projekti toteutetaan vuonna 2006.

Saamen kielineuvoston ja saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalilautakunnan yhteistä inarinsaamen sanakirjaprojektia on vuonna 2005 rahoittanut oppimateriaalitoimisto ja sanakirjamateriaali on oikolukua vaille valmis julkaistavaksi esim. CD-rom muodossa. Lisäksi saamen kielineuvosto julkaisi lakisanaston työversion kopiopainoksena (100 kpl).

Saamen kielilautakunnan työssä ovat Suomen puolelta edustajina toimineet: Irja Seurujärvi-Kari, varajäsen Vesa Guttorm (pohjoissaame), Matti Morottaja, varajäsen Ilmari Mattus (inarinsaame) ja Jouni Moshnikoff, varajäsen Katri Fofanoff (koltansaame). Saamen kieliä ovat edustaneet FIBLUL:issa Hans Morottaja ja Erkki Lumisalmi. Yhteistyö Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kanssa on jatkunut siten, että Kotuksen saamen kielen tutkija (Kaarina Vuolab-Lohi) on vakinaisena asiantuntijana kielineuvoston kokouksissa.

Pohjoismaainen saamen kielten terminologiayhteistyö on myös pääsemässä käyntiin. Saamen kielilautakunta sai yhteiseen pohjoismaiseen terminologiaprojektiin rahoitusta Nordplus sprog -ohjelmasta. Projekti toteutetaan vuonna 2006.

2.2.3. Henkinen kulttuuri

Saamelainen kulttuurin taloudellinen tukeminen

Saamelaisten henkistä kulttuurielämää on tuettu jakamalla kulttuuriavustuksia nk. saamelaisesta kulttuurimäärärahasta (205 000 e) saamenkielisen kulttuurin edistämiseksi ja saamelaisjärjestöjen toiminnan tukemiseksi sekä myöntämällä kulttuuriavustuksia kansainväliseen saamelaiskulttuuriyhteistyöhön (35 000 e). Saamelaisesta kulttuurimäärärahasta on myönnetty työskentelyapurahoja ja projektiavustuksia saamelaistaiteilijoille kuvataiteeseen, kirjallisuuteen, käsityöhön, matka-avustuksiin, elokuvaan ja multimediaan sekä erilaisiin kulttuuriprojekteihin ja –tapahtumiin (48,7 %).

Edellä mainitusta määrärahasta on niin ikään tuettu saamelaisjärjestöjen toimintaa (27,9 %) ja julkaisutoimintaa (16,6 %). Kulttuurilautakunta on pyrkinyt em. tuloskaudella kasvattamaan saamelaista kulttuurimäärärahaa vastaamaan vuosittain saapuvien hakemusten euromäärää, joka on ollut kaksinkertainen jaettavana olevaan kulttuurimäärärahaan nähden. Painopisteenä on ollut lasten- ja nuorten kulttuurin tukeminen.

Vuosittain säännöllisesti toimivien saamelaisyhdistysten toimintojen turvaamiseksi alkuvuoden aikana kulttuurilautakunta päätti aloittaa käytännön, jossa toiminta-avustukseen on ollut mahdollista saada pyydettyä ennakkoa.

Saamelainen lastenkulttuurikeskus

Saamelaiskäräjät toteutti lastenkulttuurikeskus-hankeen käynnistämävaiheen vuoden 2005 loppuun. Saamelaisen lastenkulttuurikeskus -hankkeen toiminta perustui saamelaiskulttuuriin, perinteisiin taitoihin mutta myös taiteen eri lajeihin. Sen tavoitteena oli lisätä lasten ja nuorten tuntemusta omaa kulttuuriaan kohtaan, antaa lapselle mahdollisuus oman alkuperäiskulttuurinsa perinnetietojen- ja taitojen omaksumiseen ja ohjata lapsia ja nuoria erilaisten taide-elämysten kokemiseen ja arvostamiseen saamen kielellä.

Saamelaisen lastenkulttuurikeskus -hankkeen kohderyhmänä olivat alle 18-vuotiaat lapset ja nuoret. Hanke järjesti toimintaa saamenkielisillä päiväkodeilla ja kouluilla. Saamelainen lastenkulttuurikeskus -hankkeen toiminta muotoutui pääasiassa erilaisten taide- ja kulttuurisisältöisistä työpajoista, tapahtumista, leireistä, teemapäivistä, retkistä, perinneruokapäivistä ja luontoretkistä. Lisäksi järjestettiin konsertteja ja kulttuuri-iltamia sekä osallistuttu erilaisiin tapahtumiin. Kerho – ja työpajatoiminnan ohjaamiseen osallistuivat ikäihmiset, kyläläiset, käsityöläiset, opiskelijat ja saamelaistaiteilijat.

Saamelainen lastenkulttuurikeskus järjesti myös leirejä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Enontekiölle järjestettiin nuorten leiri yhteistyössä Saamelaismusiikin kehittämishankkeen kanssa ja Vuotsoon yhdessä SamiSosterin

kanssa. Tapahtumien järjestämisessä vahvuutena oli verkostoituminen ja yhteistyö paikallisten organisaatioiden ja järjestöjen kanssa.

2.2.4. Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen asema

Saamen kielen ja saamenkielisen opetuksen asemaa opetuslainsäädännössä on pyritty parantamaan erilaisin esityksin, lausunnoin ja kannanotoin.

Saamelaiskäräjät on ollut mukana Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja saamelaisalueen kuntien yhteisessä Saame virtuaalikoulu –hankkeessa. Hankkeen tavoitteena on luoda opettajien ja koulujen käyttöön resurssipankki, joka sisältää tietoa saamelaiskulttuurista ja saamelaisista. Hankkeen avulla kehitetään saamen kielellä annettavaa etä- ja monimuoto-opetusta ja mahdollistetaan opettajaresurssien jakoa saamelaisalueen eri koulujen kesken ja samalla mahdollistetaan saamen kielen opiskelu saamelaisalueen ulkopuolella asuville uuden opetusteknologian avulla. Saamelaiskäräjien tärkein tehtävä hankkeessa on virtuaalisen oppimateriaalin tuottaminen.

Vuonna 2005 valtion talousarviossa oppimateriaalituotantoa varten osoitettiin 261.013 euroa. Määrärahalla tuotettiin 9 pohjoissaamen, 2 inarinsaamen ja 1 koltansaamen oppimateriaalinimikettä. Materiaalit olivat pääasiassa oppikirjoja tai oppikirjoihin liittyviä harjoituskirjoja. Lisäksi julkaistiin ensimmäinen pohjoissaamen virtuaalioppimateriaali äidinkielisille (Ofelasti) ja osallistuttiin pohjoismaisena yhteistyönä tuotetun pohjoissaamen alkeiskurssin verkkomateriaalin (Gulahalan) valmistustyöhön.

Pohjoismaisena yhteistyöhankkeena toteutetun saamelaisopetuksen asemaa Pohjoismaiden peruskouluissa käsittelevän raportin käsikirjoitus valmistui vuoden alussa. Hankkeen rahoitti Norjan saamelaiskäräjien opetusosasto ja sen käsikirjoittajana toimi koulutussihteri Ulla Aikio-Puoskari. Vuoden aikana järjestettiin yksi pohjoismainen saamelaisten kouluhallinnon viranomaisten yhteistyökokous.

2.2.5. Sosiaali- ja terveydenhuolto

Saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseen tarkoitettu valtionavustus edistää saamelaisten omaa kieltä ja kulttuuria koskevan itsehallinnon toteutumista saamelaisten kotiseutualueella. Saamelaiskäräjien pyrkimyksenä sosiaali- ja terveydenhuollossa on ollut, että saamelaisten kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteuttamiseksi sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut tarjotaan saamelaisten omalla kielellä, suunnitellaan ja tuotetaan saamelaisista lähtökohdista, saamelainen kulttuuritausta, perinteiset arvot sekä elämänmuoto ja ajattelutavat huomioon ottaen ja järjestetään saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon perustalta.

Sosiaali- ja terveysministeriön myöntämällä korvamerkityllä valtionavustuksella on ollut suuri merkitys saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalveluiden saatavuuden turvaamisessa, erityisesti päivähoitossa, vanhustenhuollossa ja perhetyössä. Talousarviovuonna painopistealueiksi valittiin varhaiskasvatus, saamelainen sosiaalityö ja vanhustenhuolto. Lautakunnan kokemusten perusteella saamenkieliset työntekijät ovat tärkeitä saamelaisten vanhusten ja mielenterveyskuntoutujien kotona selviytymisessä, sosiaalisten kontaktien ja yhteisösuhteiden ylläpidossa. Kuntien näkemyksen mukaan määrärahalla on turvattu saamelaislasten subjektiivinen oikeus saamenkieliseen päivähoitoon.

Saamelaisen perinteen, arvojen ja kulttuurin tuntemus ja niiden todellinen huomioiminen sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmässä on vielä vähäistä. Palvelujen sisällöllinen kehittämisvastuu on pitkälti määrärahalla palkattujen työntekijöiden varassa. Saamenkielinen päivähoito toteutetaan edelleen pääosin suomalaisen kulttuurin pohjalta, saamenkielistä terveyskasvatusmateriaalia neuvolatoiminnan, terveydenhuollon ja varhaiskasvatuksen käyttöön ei ole saatavilla, saamelaisten perinteisten elinkeinojen parissa työskentelevien sosiaaliturva on heikko ja saamelaisten asema sosiaali- ja terveydenhuollossa on vielä valtaväestöä heikompi. Saamelaisten sosiaali- ja terveyspalvelujen kehittämiseksi käynnistettiin saamelaisten sosiaali- ja terveysalan palveluhenkilöstön lisäkoulutus aloitusseminaarilla.

Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus (Poske) on osa valtakunnallista osaamiskeskusverkostoa. Valtakunnallisesti osaamiskeskustoimintaa koskeva laki (1230/2001) ja asetus (1411/2001) tulivat voimaan vuoden 2002 alusta. Posken valtakunnalliseksi erityistehtäväksi on määritelty saamenkielisen väestön palvelutarpeiden huomioon ottaminen tarpeellisissa tehtävissä. Sosiaali- ja terveysministeriö rahoittaa toimintaa, Poskelle maksettiin 1,5 prosenttia (45 000 €) valtionavustuksen kokonaismäärästä.

Poske on yksi yhtenäinen toiminnallinen kokonaisuus, joka muodostuu kolmesta alueellisesta yksiköstä: Lapin ja Oulun toiminta yksiköstä sekä Saamelaisyksiköstä. Saamelaisyksikkö vastaa saamelaisten hyvinvointipalvelujen kehittämistyöstä. Posken sopimusosapuolia ovat Kolpeneen palvelukeskuksen kuntayhtymä, Lapin yliopisto, Oulun kaupunki ja Saamelaiskäräjät. Toimintavuoden aikana Oulun toimintayksikkö on organisoitumassa taustayhteisön osalta Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa.

Saamelaisyksikössä työskentelee yksi vakituinen suunnittelija, toimintaa ohjaa Saamelaiskäräjien sosiaali- ja terveyslautakunta. Saamelaiskäräjien edustaja kuuluu Lapin toimintayksikön ohjausryhmään ja Posken osaamiskeskuksen neuvottelukuntaan samoin suunnittelija. Neuvottelukunta hyväksyy vuosittain koko Poskea koskevan toimintasuunnitelman, suunnitelmassa on erikseen saamelaisyksikköä koskeva toimintakatsaus.

Saamelaiskäräjillä on sosiaali- ja terveydenhuollon osalta hyväksytty keskeiset tulostavoitteet vaalikaudeksi 2004-2007 koskien sosiaali- ja terveyslautakuntaa sekä saamelaisyksikön osaamiskeskustoimintaa. Vuosille 2004-2005 on sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevat avaintulostavoitteet.

Saamelaisyksikkö on osaltaan osallistunut yhtenä osapuolena tavoitteiden mukaisen toiminnan toteuttamiseen. Keskeisenä tehtävänä on ollut varhaiskasvatuksen kehittäminen. Varhaiskasvatuksen osalta työ on painottunut hankesuunnitteluun yhteistyössä saamelaisalueen kuntien kesken. Saamelaisen

varhaiskasvatuksen osalta suunniteltu rajat ylittävä yhteistyöhanke ei ole tullut toimintavuoden aikana rahoitetuksi. Saamelaisen sosiaalityön kehittämiseen Saamelaiskäräjät on rahoittanut Enontekiön kunnalle hankerahoitusta, hanke on käynnistynyt vuonna 2005. Saamenkielisten palvelujen sisällölliseen kehittämistyöhön saamelaisyksikkö on osallistunut yhtenä osapuolena.

Järjestöyhteistyön osalta saamelaisyksikkö on tehnyt yhteistyötä SamiSoster ry:n kanssa eri hankkeiden toteuttamisessa. Yhtenä Kylä - Elämänkeskus hankekokonaisuutta Virgus gilli hyvinvointipalvelujen kehittäminen saamelaisalueella hanke, on toimintavuoden aikana päättymässä kolmivuotisen toiminnan jälkeen. Saamenkielisen puheterapiamateriaalin kehittämishanke on aloittanut toiminnan.

Valtakunnallisen sosiaalialan kehittämishankkeeseen (2003–2007) on muodostettu alueelliset johtoryhmät. Saamelaiskärjillä on edustus Sosiaalialan kehittämishankkeen Pohjois-Suomen johtoryhmässä. Sosiaalialan kehittämishankkeen Pohjois-Suomen johtoryhmä on hyväksynyt vuonna 2005 Pohjois-Suomen sosiaalialan toimintaohjelman. Toimintaohjelmassa määritellään Posken sosiaalialan kehittämisen painoalueet, yhtenä alueena on saamenkieleen ja kulttuuriin pohjautuvien sosiaalipalvelujen kehittäminen. Pohjois-Suomessa on tavoitteena luoda lähivuosina viisi sosiaalialan kehittämyksikköä, yksi saamenkielisten sosiaalialan palveluiden kehittämyksikkö. Sosiaalialan kehittämishankkeessa vastataan lähiajan kiireellisempiin kehittämistarpeisiin. Hyvinvointi 2015 ohjelma linjaa tavoitteet ja toimenpiteet vuoteen 2015.

2.2.6. Euroopan unionin rakennerahasto-ohjelmat

Rakennerahasto-ohjelmien uusi kausi alkoi vuoden 2000 alussa ja kestää vuoden 2006 loppuun. Saamen kieltä ja kulttuuria edistäviä hankkeita rahoitetaan Pohjois-Suomen tavoite 1-ohjelmasta. Saamelaiskäräjillä on käynnissä kolme EU-rahoitteista hanketta.

Saamelaiskulttuurikeskuksen toiminta- ja laatuprojekti

Tammikuussa 2003 alkaneen Searra-projektin toimenpiteiden painopisteet olivat vuonna 2005 Saamelaiskulttuurikeskustoimikunnan mietinnössä, kulttuurikeskuksen esittelyssä, tiedotuksessa ja neuvotteluissa, uusien projektisuunnitelmien kehittämisessä, toimintojen koordinoinnissa sekä rahoituksen, mitoituksen ja vaikutusten arvioinnissa.

Oikeusministeriön asettama Saamelaiskulttuurikeskustoimikunta luovutti noin 50-sivuisen yksimielisen mietintönsä Saamelaiskulttuurikeskuksesta 3.3.2005 oikeusministeri Johannes Koskiselle. Eesityksen keskeinen sisältö oli seuraava: Saamelaiskulttuurikeskukseen tulee toimitilat Saamelaiskäräjille ja eräille muille hallinnollisille toiminnoille sekä tilat saamelaista opetus-, tutkimus-, elinkeino- ja kulttuuritoimintaa varten. Keskeisimmät käyttäjät talossa olisivat Saamelaiskäräjät ja Saamelaisalueen koulutuskeskus. Muita käyttäjiä olisivat Inarin kunta, Lapin lääninhallitus ja eräät saamelaisyhdistykset. Tilojen suunnittelussa kiinnitettiin erityisesti huomiota niiden monikäyttöisyyteen ja muunneltavuuteen. Kulttuurikeskuksen kooksi toimikunta esitti 3 580 hyöty m²:ä (vuokrapinta-ala 4 547 m²). Rakentamisen kustannusarvio n. 8,3 miljoonaa € (ilman alv., ind. 12/2004).

Toimikunta esitti, että kulttuurikeskus rakennettaisiin kansallisena erityishankkeena ja rakennuttajana toimisi Senaatti-kiinteistöt. Lisäksi toimikunta esitti, että valtion ensimmäiseen lisätalousarvioon vuodelle 2005 otetaan 200 000 euron erillismääräraha arkkitehtuurikilpailua varten.

Saamelaiskulttuurikeskustoimikunnan mietinnöstä antoivat huhtikuussa 2005 lausuntonsa valtiovarain-, opetus-, maa- ja metsätalous-, kauppa- ja teollisuus-, työ-, sosiaali- ja terveys- ja ympäristöministeriö sekä saamelaisalueen koulutuskeskus, Sodankylän ja Inarin kunnat ja valtioneuvoston oikeuskansleri. Suurimmalla osalla lausunnon antajista ei ollut hankkeen osalta huomautettavaa tai ne ilmaisivat tukevansa hanketta, mutta olevansa sidottuja nykyisen budjetin määrärahakehyksiin. Laajimmin mietintöä käsitteli valtiovarainministeriö, joka edellytti mm. mitoituksen tarkistamista.

Suomen hallitus piti ns. saamelaisiltakoulun huhtikuun 13. pnä 2005. Kulttuurikeskushanke oli iltakoulussa päällimmäisenä asiana. Käydyissä keskusteluissa hallitus suhtautui periaatteessa myönteisesti hankkeeseen ja katsoi kulttuurikeskuksen olevan kansallinen eikä maakunnallinen hanke. Arkkitehtikilpailun edellyttämää rahoitusta (200.000 euroa) käsiteltiin valtion vuoden 2005 I lisätalousarvion ja sovittiin, että asiaan palataan syksyn lisätalousarvio esityksen yhteydessä. Kulttuurikeskuksen mitoituserusteita, rahoitusvaihtoehtoja ja toteutustapaa täsmennetään tätä ennen oikeusministeriön, opetusministeriön ja valtiovarainministeriön yhteistyönä.

Ministeriöt ja saamelaiskäräjät neuvottelivatkin hankkeesta kesäkuussa, elokuussa ja syyskuussa ja näissä neuvotteluissa Saamelaiskäräjiä vaadittiin supistamaan hanketta. Saamelaiskäräjät supisti huonetilaohjelmaa noin 350 hyötyneliömetrillä syyskuun neuvotteluihin. Valtiovarainministeriön edustajat katsoivat kuitenkin suunnitelmissa olevan edelleen väljyyttä. Oikeusministeriö esitti suunnittelurahan sisällyttämistä syksyn lisätalousarvioon, mutta valtiovarainministeriö käsittelyssä määräraha poistettiin eikä se siten sisältynyt hallituksen lokakuun alkupuolella hyväksymään lisätalousarvioesitykseen eduskunnalle.

Searra projekti on ollut mukana laatimassa, kehittämässä ja luomassa edellytyksiä vuoden 2005 aikana kolmelle uudelle EU-projektille, jotka liittyvät saamelaiskulttuurikeskuksen toimintaan: 1) Saamelaiskulttuurikeskuksen toimintamallin rakentaminen, hakemus jätetty Lapin lääninhallitukseen 31.10.2005 2) Saamelaiselinkeinojen ”sateenvarjoprojekti 3) Kansainvälinen projekti. Kahdelle ensin mainitulle projektille on tavoitteena saada rahoitusta vuosille 2006 - 2007 ja yhdelle projektille (kansainvälinen) vuodesta 2007 lähtien.

Alkuperäiskansojen elokuvakeskus –hanke

Kaksivuotinen ESR:n ja Lapin lääninhallituksen rahoittama Alkuperäiskansojen elokuvakeskus –hanke käynnistyi tammikuussa 2004. Kokonaisbudjetiltaan vajaan 186 000 euron hankkeen tarkoituksena on kehittää saamelaiselokuvan koulutus-, markkinointi-, levitys- ja tuotantotoimintaa sekä toimia alkuperäiskansojen elokuva-arkistona ja tietopankkina. Elokuvakeskuksen toiminta tukee saamen kieltä

ja kulttuuria sekä antaa saamelaisten ja muiden alkuperäiskansojen oman äänen ja kuvan näkyä ja kuulua joka puolella maailmaa. Toisaalta elokuvakeskus vireyttää alueen elinkeinoelämää ja luo uusia työpaikkoja hyödyntäen laajentuvan media- ja elokuvateollisuuden antamia uudenlaisia mahdollisuuksia saamelaisalueella.

Vuoden 2005 toiminnan aikana on tuettu saamelaisia elokuvantekijöitä löytämään uusia elokuvaprojekteja ja työmahdollisuuksia, etsitty uusia yhteistyökumppaneita ja rahoitusmalleja, suunniteltu koulutusta ammattilaisille ja tehty elokuvakasvatustyötä saamelaisalueen koulujen kanssa sekä kehitetty Skabmagovat - elokuvajuhlaa yhä enemmän saamelaislasten ja –nuorten tarpeisiin.

ImagineNative –festivaali Kanadassa on Skabmagovien ohella toinen merkittävä alkuperäiskansojen elokuvajuhla. Festivaalin johtaja Danis Goulet vieraili Skabmagovilla vuonna 2005. Alkuperäiskansojen elokuvakeskuksen projektipäällikkö sai kutsun toimia *guest curatorina saamelaisfilmisarjalle* vuoden 2005 ImagineNative –festivaaleille. Torontossa esitettiin kuusi saamelaiselokuvaa, jotka herättivät mielenkiintoa sekä yleisössä että mediassa.

Elokuvakeskus on tehnyt tiivistä yhteistyötä Norjan ja Ruotsin saamelaisten elokuvantekijöiden ja organisaatioiden kanssa. Huhtikuussa 2005 projektipäällikkö toimi Kautokeinin festivaalin tuomariston jäsenenä yhdessä NRK Sámiradion ja Kautokeinin saamelaiskorkeakoulun edustajien kanssa.

Skabmagovat –elokuvafestivaali teemana vuonna 2005 olivat Uuden-Seelannin maorit. Festivaaleilla esitettiin lisäksi useita saamelaisia ensi-iltaelokuvia. Elokuvafestivaaleilla kävi yhteensä 3157 kävijää, joista lapsia ja nuoria oli 715 .

Saamelaismusiikin opetuksen kehittämishanke

Kertomusvuonna aloitetun Saamelaismusiikin opetuksen kehittämishankkeen tarkoituksena on suunnitella ja luoda edellytyksiä saamelaismusiikin opetuksen saamiseksi saamelaisalueelle, kartoittaa mahdollisia rahoituslähteitä sekä suunnitella opetussuunnitelmaa saamelaismusiikin opetukseen. Hanke liittyy Saamelaiskulttuurikeskushankkeeseen sen yhtenä osa-alueena.

Vuonna 2005 projektin puitteissa järjestettiin projektisuunnitelman mukaisesti joikukursseja saamelaisalueella, tehtiin kouluvierailuja, joissa tavattiin opettajia saamelaismusiikin opetukseen liittyvien asioiden tiimoilta ja annettiin saamelaismusiikin opetusta oppilaille, järjestettiin seminaari sekä joikukonsertti yhdessä Suoma Sámi Guovddášsearvin kanssa sekä leiri nuorille yhdessä Saamelainen lastenkulttuurikeskus-hankkeen kanssa. Järjestettiin Ijahis Idja – alkuperäiskansojen musiikkitapahtuma Inarin kirkonkylällä toukokuussa 2005, vierailtiin saamelaismusiikkifestivaaleilla ja osallistuttiin yhteishankkeisiin esim. Juoigiid Searvin (yhteispohjoismainen Joikaajien Seura) sekä Suomen Musiikkioppilaitosten Liiton kanssa (Monimuotoinen Musiikki – hanke). Kulttuurienvaihtoa toteutettiin mm. Skotlannissa EU INNONET – hankkeen pohjustusmatkalla sekä ainu-kansan edustajien kanssa Inarissa. Opetussuunnitelmaa kehitettiin yhteistyössä Juoigiid Searvin asiantuntijoiden kanssa.

Interreg III A Pohjoinen rajaohjelma, joka on asetettu kaudeksi 2000-2006, on saamelaisten kannalta merkittävä ohjelma. Ohjelma muodostuu kolmesta osaohjelmasta; Pohjoiskalotti, Sapmi ja Kolarctic. Sapmi osaohjelma käsittää Pohjoiskalotin osaohjelman alueen lisäksi Kuolan niemimaan. osaohjelman toimintalinjat ovat: 1. Saamelaisten yhteiskuntakehitys ja 2. Tiedonhankinta ja osaaminen. Saamelaiset hallinnoivat itsenäisesti omaa ohjelmaansa samaan tapaan kuin edelliselläkin ohjelmakaudella. Ohjelman toteuttamista varten on asetettu saamelainen hallintokomitea, johon käräjät on nimennyt kaksi edustajaa. Käräjät on lisäksi nimennyt yhden edustajan ohjelman toteutumista valvovaan seurantakomiteaan.

2.2.7. Saamelaisten oikeudet maahan, veteen ja perinteisiin elinkeinoihin

Saamelaisten maa-, vesi- ja elinkeino-oikeuksia koskevan lainvalmisteluasian tultua otetuksi valtion vuoden 2006 talousarvioesitykseen oikeusministeriön hallinnonalalle oikeusministeriö asetti toimeksiannollaan virkamiehet laatimaan luonnoksen hallituksen esitykseksi saamelaisten maahan, veteen, luonnonvaroihin ja perinteisiin elinkeinoihin kohdistuvien oikeuksien järjestämisestä saamelaisten kotiseutualueella koskevaksi lainsäädännöksi. Valmistelutyö jatkuu.

Saamelaiskäräjät esitti aloitteessaan maa- ja metsätalousministeriölle porotalouden tukilainsäädännön saattamista vastaamaan työeläkeuudistusta. Ministeriö ei ole vastannut aloitteeseen.

2.2.8. Suomen puheenjohtajuuskausi Saamelaisten parlamentarisessa neuvostossa

Saamelainen parlamentaarinen neuvosto (SPN) on Suomen, Norjan ja Ruotsin saamelaiskäräjien välinen parlamentaarinen yhteistyöelin. Venäjän saamelaisorganisaatiot ovat pysyviä osallistujia (permanent participants) SPN:ssä, koska saamelaisilta puuttuu oma kansan valitsema elin. Venäjän saamelaisilla on kaksi osallistujaa Saamelaisessa parlamentarisessa neuvostossa, ja heidät valitsee Saamelaisneuvosto. SPN perustettiin maaliskuun 2. päivä vuonna 2000.

SPN:n puheenjohtajuus siirtyi Suomelle 25.2.2005. Puheenjohtajuuden mukana tulee myös sihteeristövastuu. Puheenjohtajuus on poikkeuksellisesti kaksivuotinen, koska Ruotsin puheenjohtajuus edellisenä kautena oli poikkeuksellisen lyhyt saamelaiskäräjävaalien takia. Normaalisti SPN:n puheenjohtajuus on jaettu kolmen saamelaiskäräjien kesken niin, että joka maan saamelaiskäräjillä on neljän vuoden aikana yhtä pitkä puheenjohtajuus eli 16 kuukautta.

Tällä hetkellä vain Norjan Saamelaiskäräjät saa tukea SPN:n toimintaa varten. Summa on 300 000 NOK, joka siirretään sille Saamelaiskäräjälle, jolla on puheenjohtajuusvastuu. Suomen Saamelaiskäräjät saivat tämän rahasumman vuonna 2005. Ilman Norjan Saamelaiskäräjien tukea, Suomen Saamelaiskäräjillä ei olisi ollut mahdollisuutta ottaa puheenjohtajuutta vastaan. Saamelaiskäräjät Suomessa on aiemmin joutunut useamman kerran kieltäytymään puheenjohtajuudesta, resurssipulan takia.

Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston päätehtäviä ovat vuonna 2005 olleet ensimmäinen saamelaisten parlamentaarisen konferenssin järjestäminen, saamen kieleen liittyvät asiat, opetusasiat ja saamelaissopimustyö. Vuoden aikana on myös korostettu alkuperäiskansoja koskevia asioita erilaisissa kansainvälisissä foorumeissa, kuten Barentsin neuvostossa, Arktisessa yhteistyössä ja YK:n Pysyvässä Foorumissa.

Saamelaisella parlamentaarisella neuvostolla oli neljä (4) hallituksen kokousta vuonna 2005. (26.1.2005 Inarissa, 11.2.2005 puhelinkokous, 23.2.2005 Jokkmokissa sekä 16.9.2005 Hetassa)

Kuluneen vuoden aikana Saamelaisella parlamentaarisella neuvostolla oli yksi (1) täysistunto Jokkmokissa 24.2.2005.

Vuonna 2005 järjestettiin ensimmäinen saamelaisparlamentaarikkojen konferenssi Jokkmokissa 24.2.2005, Ruotsin Saamelaiskäräjien puheenjohtajuuden aikana. Konferenssiin osallistuivat Norjan, Ruotsin ja Suomen saamelaiskäräjien edustajat sekä SPN:n tarkkailijat Venäjältä. Saamelaisparlamentaarikkojen konferenssi oli historiallinen tapahtuma, koska ensimmäistä kertaa kolmen valtion saamelaiskansan valitsevat elimet kokoontuivat yhteen.

Konferenssi hyväksyi Jokkmokin julistuksen. Julistus linjaa SPN:n toimintaa seuraavaan konferenssiin asti. Julistus painotti muun muassa saamelaisten itsemääräämisoikeutta ja saamelaissopimustyötä. Julistus myös päätti, että saamelaisparlamentaarikkojen konferenssi järjestetään tästä lähtien joka kolmas vuosi eli seuraava konferenssi järjestetään vuonna 2008.

Vuonna 2002 perustettu asiantuntijaryhmä luovutti ehdotuksensa Pohjoismaisesta saamelaissopimuksesta saamelaiskäräjien puheenjohtajien ja saamelaisasioista vastaavien ministerien kokouksessa Helsingissä 16.11.2005.

Saamelainen parlamentaarinen neuvoston kartoitus saamelaislasten opetustarjonnasta ja Pohjoismaiden oppimateriaalituotannosta valmistui vuonna 2005. Ulla Aikio-Puoskarin laatima raportti Saamelaisopetuksesta Pohjoismaiden peruskouluissa on tärkeä asiakirja SPN:n työssä.

SPN antoi julkilausuman joulukuun 9. päivä koskien Yleisradion päätöstä olla osallistumatta saamelaislapsille tarkoitettujen televisio-ohjelmien tuottamiseen. Lausunnossaan SPN vaati Yleisradiota aloittamaan yhteistyön NRK:n ja SVT:n

kanssa. SPN osallistui ja tuki osaltaan saamelaislasten delegaatioon, joka tapasi joulukuussa 2005 Yleisradion hallintoneuvoston sekä johtoryhmän jäseniä.

2.2.9. Kansainvälinen toiminta

Pohjoismaista saamelaissopimusta valmisteleva asiantuntijaryhmä, johon Norjan, Ruotsin ja Suomen hallitukset ja samojen maiden saamelaiskäräjät olivat kukin nimenneet asiantuntijansa, luovutti Helsingissä luonnoksen pohjoismaiseksi saamelaissopimukseksi näiden maiden saamelaisasioista vastaaville ministereille ja saamelaiskäräjien puheenjohtajille. Luonnosta koskeva jatkotyö on meneillään.

2.2.10. Viestintä ja tiedottaminen

Käräjät on pyrkinyt käytettävissä olevien voimavarojensa puitteissa tehostamaan viestintää ja tiedottamista. Toimintavuonna uudistettiin käräjien internet-sivusto.

Kokoustiedottamista on hoidettu muun muassa lähettämällä hallituksen ja käräjien kokousten asiakirjat etukäteen lehdistölle ja julkaisemalla kaikki kokoustiedotteet, lausunnot ja lehdistötiedotteet käräjien uudistetuilla internet-sivuilla (www.samediggi.fi). Lautakuntien sihteerit ja puheenjohtajat ovat hoitaneet omaa toimialaansa koskevaa tiedottamista. Erillisiä lehdistötiedotteita on valmistettu suomen- ja saamenkielillä tarpeen mukaan.

Toimintavuonna valmistettiin uusi saamelaiskäräjien toimintaa esittelevä esite suomen-, ruotsin-, pohjoissaamen ja englanninkielillä. Lisäksi järjestettiin yleinen kilpailu saamelaiskäräjien logon suunnittelemiseksi. Kilpailuun tuli määräaikaan mennessä (marraskuun 2005 loppu) yhteensä 193 ehdotusta.

2.2.11. Saamelaiset ja Euroopan unioni

Saamelaiskäräjät teki valtioneuvoston EU-sihteeristölle aloitteen, jonka mukaan Suomen syksyn 2006 Euroopan unionin puheenjohtajakauden asialistalle otettaisiin saamelaisten alkuperäiskansa-asemaa koskeva asia, joka valmisteltaisiin yhdessä Saamelaiskäräjien kanssa. Saamelaiskäräjillä ei ole tietoa aloitteen etenemisestä.

2.3. Lausunnot

- 1) PORO ICT Porotalouden piirissä toimivien henkilöiden kouluttaminen tietotekniikkavälineiden ja tietoliikenteen hyödyntäjiksi –EU-projektihakemuksesta (liite 1),
- 2) Maaseutupoliittisesta kokonaisuohjelmasta vuosiksi 2005 – 2008,
- 3) Luonnoksesta Tenojoen monikäyttösuunnitelmaksi vuosiksi 2004–2010,
- 4) Suomen porotalouden ATK-sovellusten EU-kehittämishankkeesta, Poro-Softa,
- 5) Eräistä kaivoslain mukaisista valtaushakemuksista,
- 6) Hallituksen esityksestä laiksi metsästyslain muuttamisesta (278/04 vp) (eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle),
- 7) Saamen kieltä koskevista kielioloista (kieliasian neuvottelukunnalle); asiantuntija Esko Aikio 15.4.
- 8) Nuorgamin alueen rantaosayleiskaavaaluonnoksesta,
- 9) Pohjoismaista kielipolitiikkaa koskevasta julistusehdotuksesta,
- 10) Eräistä kaivoslain mukaisista valtaushakemuksista (Supru 2-3, Pautu South ja Tower),
- 11) Nuorgamin alueen rantaosayleiskaavaehdotuksesta,
- 12) Suojelun ja alueen poronhoidon yhteensovittamisesta Mallan luonnonpuistosta,
- 13) Pohjoismaiden neuvoston jäsenehdotuksesta yhteistyöstä Barentsin alueen alkuperäiskansojen kanssa,

14) Lapin lääninhallituksen selvityksestä Utsjoen saamelaislukion toiminnan turvaamiseksi,

15) Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueuudennoksesta,

16 ja 17) Hallituksen esityksestä laeiksi kuntien valtionosuuslain, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä eräiden muiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta (88/2005 vp) (eduskunnan sivistysvaliokunnalle) (kaksi erillistä lausuntoa),

18) Inarin kunnan reitistöselvityksestä,

19) Hallituksen esityksestä 119/2005 vp valtion talousarvioksi vuodelle 2006 opetusministeriön pääluokan osalta (eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaostolle),

20) Lapin Natura 2000-verkoston hoidon ja käytön yleissuunnitelmasta,

21) Hallituksen esityksestä 119/2005 valtion talousarvioksi vuodelle 2006 oikeusministeriön pääluokan osalta (eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaostolle),

22) Saamelaismuseon hankehakemuksesta Recalling Ancestral Voices – Repatriation of Saami Cultural Heritage,

23) Tenojoen kalastussopimuksen 7 artiklan mukaisista määräyksistä,

24) Luonnoksesta Suomen susikannan hoitosuunnitelmaksi,

25) Suomen maaseudun kehittämissuunnitelma-alueuudennoksesta vuosiksi 2007 – 2013,

26) Saamenmaa - Sami Trail –hankehakemuksesta,

27) Luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta ja laiksi mestätyslain 87 §:n muuttamisesta,

2.4. Esitykset/aloitteet

- 1) Saamelaiseksi kulttuurimäärärahasi vuodeksi 2006,
- 2) Saamelaiseksi oppimateriaalimäärärahasi vuodeksi 2006,
- 3) Saamelaiseksi sosiaali- ja terveystalvelumäärärahasi vuodeksi 2006,
- 4) Saamelaisten edustajan kutsumisesta Suomen Unesco-toimikuntaan,
- 5) Saamelaisen kulttuurimäärärahaesityksen v. 2006 täydentäminen,
- 6) Saamenkielisten lastenohjelmien saamiseksi televisioon,
- 7) Saamelaisten aseman huomioonottamisesta kunta- ja palvelurakennuudistushankkeesta,
- 8) Metsähallituksen neuvotteluelvoitteesta valtionmaan, suojelualueiden ja erämaa-alueiden hoitoa, käyttöä, luovutusta ja vuokrausta koskevissa asioissa ,
- 9) Saamelaiskäräjien vuosikertomusta koskevasta menettelystä valtion keskushallinnossa,

2.5. Kannanotot, julkilausumat, muistiot ja muut

- 1) Suomen 3. määräaikaisraportista Lapsen oikeuksien sopimuksen täytntöönpanosta,
- 2) Saamelaiskäräjien kertomus valtioneuvostolle vuodelta 2004,

- 3) Oikeudellinen arvio Saamelaisen parlamentaarisen neuvoston työjärjestyksestä,
- 4) Metsänhakkuiden sovittamisesta poronhoidon kanssa (kannanotto),
- 5) Suomen ja Norjan rajakuntayhteistyötä koskevien toimenpide-ehtotusten toteuttamiseen (kannanotto),
- 6) Menesjärven koulun ylläpitämisen puolesta (kannanotto),
- 7) Ivalon rajajääkärikomppanian toiminnan turvaamisen puolesta (kannanotto),
- 8) Tenon toimintakeskuksen suunnitelmista (kannanotto),
- 9) Vähemmistövaltuuteten kyselyyn inarin- ja koltansaamen kielikokeiden järjestämisestä (vastaus),
- 10) Saamelaiskäräjien lähtökohdista Inarin ns. metsäkiistaa koskevia neuvotteluja varten (muistio),
- 11) Inarin ns. metsäkiistaan osallistuneiden tahojen menettelystä (arvio ja muistio),
- 12) Maatalouden ja porotalouden luopumisjärjestelmästä vuoden 2006 jälkeen (muistio),
- 13) Alueellisia tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan soveltamiseen liittyvät kommentit Suomen 3. määräaikaisraporttiluonnoksen valmistelua varten,
- 14) Metsäsertifioinnista saamelaisten kotiseutualueella (kannanotto),
- 15) Menettelystä saamelaiskäräjälain mukaisessa kuulemisessa,

2.6. Sidosryhmätoiminta

2.6.1 Pysyväisluonteinen

- 1) Saamelaismusiikin opetuksen suunnitteluprojektin ohjausryhmään
Nils-Henrik Valkeapää puheenjohtajaksi sekä Erkki Lumisalmi ja
Ulla Pirttijärvi jäseniksi

- 2) Metsähallituksen saamelaisalueen yhteistyöryhmiin toimikaudeksi 2005 – 2007
seuraavasti:

Enontekiön yhteistyöryhmään Oula Jp Maggan (varalle J. Antti
Maggan) ja Nils-Henrik Valkeapää (varalle Tuomas I. Palojärven),

Utsjoen yhteistyöryhmään Nilla Tapiolan (varalle Antti Katekeetan)
ja Maria Sofia Aikion (varalle Anne Nuorgamin), sekä

Inarin ja Sodankylän yhteiseen yhteistyöryhmään Väinö Seurujärven
(varalle Oula Saran) ja Anu Pietikäisen (varalle Jouni Lukkarin) sekä
Hannu Maggan (varalle Harri Hirvasvuopion).

- 3) Melan poronhoitajien neuvottelukuntaan toimikaudeksi 2005 - 2007
Ristenrauna Magga jäseneksi ja Oula Sara varajäseneksi

- 4) Pohjoismaisen Saamelaisinstituutin hallitukseen toimikaudeksi 2005 - 2007
Veli-Pekka Lehtola varsinaiseksi jäseneksi ja Anne Nuorgam
varajäseneksi

- 5) Inarin kunnan kalatalouden kehittämisrahaston hallitukseen toimikaudeksi 2005
- 2008

Väinö Seurujärvi

- 6) Utsjoen lukion mahdollista siirtämistä koskevan selvitystyön ohjausryhmään
Nilla Tapiola

- 7) Barentsin Euroarktisen neuvoston alkuperäiskansatyöryhmään
Irja Seurujärvi-Kari varsinaiseksi jäseneksi ja Maria Sofia Aikio
varajäseneksi
- 8) FIBLULn hallitukseen vuodeksi 2005
Hans Morottaja varsinaiseksi jäseneksi ja Erkki Lumisalmi
varajäseneksi
- 9) Lapin vesienhoidon suunnittelun yhteistyöryhmään
Anne Nuorgam varsinaiseksi jäseneksi ja Ari Seipiharju
varajäseneksi
- 10) Lapin liiton hallitukseen vuoden 2007 loppuun asti
Pekka Aikio pysyväksi asiantuntijaedustajaksi ja Anne Nuorgam
varaedustajaksi
- 11) Saamelaisalueen koulutuskeskuksen johtokuntaan toimikaudeksi 1.8.2005 –
31.7.2009
Pirjo Länsman-Kiimalainen (varalle Vieno Länsman)
Petra Magga (varalle Osmo Hirvasvuopio))
Ristenrauna Magga (varalle Minna Mäkitalo)
Oula Sara (varalle Petteri Laiti)
Tiina Sanila (varalle Erkki Lumisalmi)
Eero-Pekka Aikio (varalle Sinikka Mäkinen)
- 12) Paliskuntain yhdistyksen hallitukseen toimikaudeksi 2006 – 2008
Väinö Seurujärvi varsinaiseksi jäseneksi ja Pekka Aikio varamieheksi
- 13) Utsjoen kunnan ja Norjan lähialueiden sosiaali- ja terveystalvelujen
koordinaatiorankkeen ohjausryhmään
Pia Ruotsala varsinaiseksi jäseneksi ja Helena Guttorm varajäseneksi
- 14) Kirjastoapurahallautakuntaan vuosiksi 2006 – 2008 (esitys)

Nils-Henrik Valkeapää, Irja Seurujärvi-Kari, Vuokko Hirvonen ja Hannu Kangasniemi

15) Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen Lapin toimintayksikön ohjausryhmään

Ristenrauna Magga varsinaiseksi jäseneksi ja Anu Pietikäinen varajäseneksi

2.6.2 Kertaluonteinen

Saamelaiskäräjien edustajat osallistuivat seuraaviin tilaisuuksiin:

1) Neuvottelut metsähallituksen edustajien kanssa metsästystä- ja kalastusta koskevista aluekohtaisista kiintiöistä saamelaisten kotiseutualueella, 17.1. Inarissa (Pekka Aikio ja Heikki J. Hyvärinen).

2) Kauppa- ja teollisuusministeriön järjestämä neuvottelutilaisuus malminetsinnästä ja kaivostoiminnasta Lapissa, Helsingissä 24.1. (Pekka Aikio ja Heikki J. Hyvärinen).

3) Valtiopäivien avajaiset Helsingissä 2.2. (Pekka Aikio ja Juha Guttorm).

4) Maa- ja metsätalousministeriön asettaman porotaloustyöryhmän kuulemistilaisuus Helsingissä 11.2. (Pekka Aikio, Ristenrauna Magga ja Heikki J. Hyvärinen).

5) Rajavartiolaitoksen päällikkö vara-amiraali Jaakko Smolanderin, Lapin rajavartioston komentaja eversti Hannu Etu-Seppälän ja Ivalon rajavartioloalueen päällikkö everstiluutnantti Jouni Norpan vierailu Saamelaiskäräjillä Inarissa 15-16.2. (Pekka Aikio, Pekka Fofonoff ja Juha Guttorm).

6) Lapin maakuntasuunnitelman päivittämistilaisuus Rovaniemellä 17.2. (Juha Guttorm).

- 7) Neuvottelut maa- ja metsätalousministeriön edustajien kanssa maa- ja metsätalouden yhteensovittamisesta Ylä-Lapissa, Helsingissä 18.2. (Pekka Aikio).
- 8) Saamelaiskulttuurikeskustoimikunnan mietinnön luovutustilaisuus oikeusministeriössä Hgissä 3.3. (Pekka Aikio, Juha Guttorm ja Lasse Porsanger).
- 9) Ortodoksisen kirkkokunnan Oulun piispa Metropolilta Panteleimonin, matkapappi Kauko Makkosen ja kirkkoherra Timo Honkaselän vierailu Saamelaiskäräjillä Inarissa 16.3. (Juha Guttorm, mukana myös kolttien luottamusmies Veikko Feodoroff)
- 10) Maailman porokansojen III kongressi Jakutiassa Venäjällä 14.-20.3. (Pekka Aikio)
- 11) Stakesin ja Pohjois-Suomen sosiaali- ja terveystalouden vaikuttajien ja asiantuntijoiden keskustelutilaisuus Rukalla 21.-22.3. (Juha Guttorm)
- 12) Keskustelutilaisuus metsä- ja porotalouden yhteensovittamisesta Inarissa, Ivalossa 23.3. (Pekka Aikio ja Heikki J. Hyvärinen)
- 13) Euroopan parlamentin koulutus- ja kulttuurivaliokunnan vierailu Inarissa 30.3. (Pekka Aikio, Juha Guttorm, Pia Ruotsala, Inker-Anni Sara, Susanna Guttorm, Lasse Porsanger ja Liisa Holmberg)
- 14) Alue- ja kuntaministeri Hannes Mannisen tapaaminen saamelaiskulttuurikeskushankkeen johdosta, Eduskunnassa 1.4. (Juha Guttorm ja Lasse Porsanger)
- 15) Lapin kansanedustajien tapaaminen saamelaiskulttuurikeskushankkeen johdosta, Eduskunnassa 12.4. (Juha Guttorm, Lasse Porsanger ja Liisa Holmberg)
- 16) Neuvottelut oikeusministeriön edustajien kanssa saamelaiskäräjien vuoden 2006 valtionavustuksesta, Helsingissä 13.4. (Anne Nuorgam ja Juha Guttorm)

- 17) Suomen hallituksen iltakoulu ajankohtaisista saamelaisasioista, Kesärannassa 13.4. (Pekka Aikio, Anne Nuorgam, Juha Guttorm, Heikki J. Hyvärinen ja Lasse Porsanger)
- 18) Pohjoismaisen Saamelaisinstituutin järjestämä seminaari saamen kielen tämän hetkisestä tutkimuksesta ja tulevaisuuden haasteista Enontekiön Hetassa 29.4. (Matti Morottaja)
- 19) Lapin maakuntapäivä ja Lapin liiton 10-vuotisjuhla, Torniossa 20.5. (Juha Guttorm)
- 20) YK:n Pysyvän foorumin istunto (Permanent Forum), New Yorkissa 23.-27.5. (Pekka Aikio ja Aimo Guttorm)
- 21) Oulun yliopiston rehtori Lauri Lajusen ja hänen seurueensa vierailu Inarissa 5-6.6. aiheena saamelaisen korkea-asteen opetuksen ja tutkimuksen järjestäminen saamelaisalueella (Pekka Aikio, Juha Guttorm ja Lasse Porsanger)
- 22) 57. Poroparlamentti Rovaniemellä 6.6. (Pekka Aikio)
- 23) Inarin metsäpaliskuntien ja metsähallituksen välinen neuvottelu metsä- ja porotalouden välisen kiistan ratkaisemiseksi, Ivalossa 9.6. (Pekka Aikio ja Heikki J. Hyvärinen)
- 24) Valtiovarainministeriön neuvotteleva virkamies Juha Majasen ja oikeusministeriön hallitusneuvos Mirja Kurkisen tutustumis- ja neuvottelumatka Inarissa 8.-9.6. aiheena saamelaiskulttuurikeskus (Pekka Aikio, Juha Guttorm, Lasse Porsanger, Liisa Holmberg ja Annukka Hirvasvuopio-Laiti)
- 25) EU:n rakennerahastopäivät opetusministeriön hallinnonalalla, Ylläksellä 24-25.8. (Juha Guttorm)

- 26) Neuvottelut oikeusministeriön, opetusministeriön ja valtiovarainministeriön edustajien kanssa saamelaiskulttuurikeskushankkeen jatkovalmistelusta, Helsingissä 30.8. (Juha Guttorm, Lasse Porsanger ja Annukka Hirvasvuopio-Laiti)
- 27) Ruotsin Saamelaiskäräjien uuden vaalikauden juhlalliset avajaiset, Östersundissa 30-31.8. (Pekka Aikio)
- 28) Saamelaisen korkeakoulun lukuvuoden avajaiset, Kautokeinosssa 1.9. (Pekka Aikio)
- 29) Maatalouden ja porotalouden luopumistuen jatkotyöryhmän kuulemistilaisuus, Helsingissä 5.9. (Ristenrauna Magga ja Heikki J. Hyvärinen)
- 30) Lapin sosiaali- ja terveysturvan syyspäivät. Muonion Oloksella 15-16.9. (Juha Guttorm ja Pia Ruotsala)
- 31) Pohjois-Lapin maakuntakaava-alueuudennosta koskevat neuvottelut Lapin liiton kanssa, Rovaniemellä 19.9. (Anne Nuorgam, Oula Sara ja Maria Sofia Aikio)
- 32) Neuvottelut oikeusministeriön, opetusministeriön, valtiovarainministeriön ja Senaatti-kiinteistöt edustajien kanssa saamelaiskulttuurikeskushankkeen jatkovalmistelusta, Helsingissä 20.9. (Juha Guttorm, Lasse Porsanger ja Annukka Hirvasvuopio-Laiti)
- 33) Eduskunnan apulaisoikeusasiamies Ilkka Raution ja hänen seurueensa (Eero Kallio ja Kari Huttunen) tutustumismatka Inariin 27.-28.9. (Pekka Aikio, Juha Guttorm ja Heikki J. Hyvärinen)
- 34) Eduskunnan sivistysvaliokunnan kuulemistilaisuus HE 88/2005 vp laeiksi kuntien valtionosuuslain, sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionosuudesta annetun lain, opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain sekä eräiden muiden niihin liittyvien lakien muuttamisesta, eduskunnassa 6.10. (Pia Ruotsala)

- 35) Neuvottelut Lapin liiton edustajien kanssa EU:n tulevan rakennerahastokauden (2007-2013) ohjelmasta, Lapin maakuntaohjelman uudistamisesta ja Lapin maaseutuohjelmasta, Inarissa 6.10. (Pekka Aikio ja Juha Guttorm)
- 36) Kielisosiologinen seminaari, Koutokeinossa 12.10. (Ellen Näkkäljärvi)
- 37) Norjan saamelaiskäräjien avajaiset, Karasjoella 19.10. (Pekka Aikio)
- 36) Barentsin alueen ympäristöministereiden kokous, Rovaniemellä 19.10. (Anne Nuorgam)
- 39) Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan hallinto- ja tarkastusjaoston kuulemistilaisuus hallituksen esityksestä 119/2005 valtion talousarvioksi vuodelle 2006 oikeusministeriön pääluokan osalta, eduskunnassa 9.11. (Juha Guttorm)
- 40) Nellim - Norjan raja -tiehankkeen yleissuunnitelutyön viranomaisesittely, Ivalossa 10.11. (Pekka Fofanoff)
- 41) Alueellisia kieliä tai vähemmistökieliä koskevan eurooppalaisen peruskirjan Suomen 3. määräaikaisraportin laatimista varten järjestetty keskustelutilaisuus Helsingissä 17.11. (Pekka Aikio ja Heikki J. Hyvärinen)
- 42) Neuvottelut Opetushallituksen kanssa inarin- ja koltansaamen kielten saamiseksi yleisten kielitutkintojen piiriin, Helsingissä 7.12. (Matti Morottaja ja Ellen Näkkäljärvi)
- 43) Inarin kunnan Ukonjärven yleiskaavaehdotusta koskeva neuvottelutilaisuus Inarin kunnan edustajien kanssa, Ivalossa 9.12. (Pekka Aikio)
- 44) Saamenkielisten lasten TV-ohjelmien tuottamista vaatinut lähetystö Helsingissä 12.-13.12. (Pekka Aikio ja Liisa Holmberg)

2.7. Muuta

Saamelaiskäräjien koulutus- ja oppimateriaalitoimisto järjesti perinteisen saamelaisnuorten taidetapahtuman Vuotsossa 18.3. Saamelaisen parlamentin 30-vuotishistoriikin julkistamistilaisuus pidettiin Inarissa 29.3. Saamelaisparlamentaarikkojen I konferenssi pidettiin Jokkmokissa 24.2. Lisäksi Saamelaiskäräjät osallistui keskeisesti Ijahis Idja –alkuperäiskansojen musiikkitapahtuman valmisteluun, joka järjestettiin Inarissa 27.-28.5.